

משרד החינוך

מינהל תקשוב, טכנולוגיה ומערכות מידע
חטיבת הטמעת טכנולוגיות

נוהל תרגיל "למידה מרחוק" בחירום שנה"ל תש"ף

למנהלי בתי הספר, רכזים ומורים
המשתתפים בתכנית הניסיונית

התרגיל יתקיים בין התאריכים

ה' - ט' באדר תש"ף, 1 במרץ - 5 במרץ 2020

תוכן עניינים

3	כללי
4	הנחיות לתרגיל ארצי ל"למידה מרחוק" בשעת חירום בתכנית הניסיונית
5	היערכות לתרגיל ופעולות ההכנה הנדרשות מבעלי התפקידים בבית הספר
6	הנחיות לביצוע התרגיל
6	תחילת התרגיל
6	סיום התרגיל
7	מועדי הפעלת התרגיל בבתי הספר במתכונת הניסיונית (פיילוט) טופס
8	תרשים הנחיות: הפעלת תרגיל "למידה מרחוק" בחירום
9	בעלי תפקידים במטה
9	בעלי תפקידים במחוזות
10	נספח 1 - אגרת להורים
11	נספח 2 – הנחיות לפעולה במצב חירום אמת
12	נספח 3- הפעלת התרגיל במתווה ניסיוני במערכות ללמידה מרחוק
13	נספח 4 -מסגרת ניסיונית (פיילוט) חטיבות ביניים מחוז דרום בלבד
14	נספח 5- חוויות מסע המורה והתלמיד בפיילוט חט"ב מחוז דרום
15	נספח 6 - דיווח בטופס חכם

כללי

משרד החינוך, בשיתוף פיקוד העורף, מקיים מדי שנה תרגיל ארצי ל"למידה מרחוק" בחירום, המדמה למידה במצב חירום. המעבר מלמידה בשגרה למצב של "למידה מרחוק" בשעת חירום, מצריך היערכות מערכתית נרחבת של הנהלת בית הספר, מורים ותלמידים. הנחיות לפעולה במצב חירום בזמן אמת [בנספח 1](#).

תרגיל החירום הארצי מחייב את השתתפות כלל בתי הספר בארץ, במהלכו יתרגלו התלמידים "למידה מרחוק" מהבית, באמצעות שימוש בתכני לימוד דיגיטליים, תקשורת מרחוק עם המורים ולמידה באמצעות "כיתה וירטואלית".

מסמך זה, מאגד "את הנחיות הפעולה למנהלי בתי הספר, בתהליך ההיערכות וההפעלה של התרגיל הארצי ללמידה מרחוק" בחירום.

בשנת הלימודים תש"ף יקיים משרד החינוך את תרגיל ה"למידה מרחוק" בחירום בין התאריכים:

יום ראשון, ה' באדר, 1 במרץ 2020 ועד יום חמישי ט' באדר, 5 במרץ 2020.

התרגיל השנה יופעל במתכונות הבאות:

- תרגיל כלל ארצי.
- תרגיל ניסיוני בחלק מבתי הספר במחוזות השונים (בתי ספר הנבחרים קיבלו הודעה על השתתפותם בתרגיל).

בית ספרכם, נבחר להשתתף [בתרגיל הניסיוני](#) של טופס חכם לבדיקת נוכחות בשעת חירום. את הקישור לטופס יקבלו מחנכי הכיתות ביום התרגיל ממערכות משרד החינוך.

מחנכים שאין להם יכולת לקבל SMS במכשיר הטלפון יקבלו את הטופס לדוא"ל. לשם כך יש להעביר בדחיפות את פרטיהם לרפרנט למידה מרחוק בחירום המחוזי.

לאחר שלב בדיקת הנוכחות, ימשיכו המורים והתלמידים לשלב "למידה מרחוק" בחירום במתווה הרגיל המתואר בנוהל ודיווח על הלמידה יתבצע ע"י מנהל בית הספר [בטופס זה](#)

בימים לאחר התרגיל יקיים המשרד בקרה ומשוב לחוויית השימוש בטופס ותחושות המורים והתלמידים.

לתלמידי חט"ב במחוז דרום בלבד יתקיים בנוסף [פיילוט למידה בסביבה ייעודית](#).

משרד החינוך

מינהל תקשוב, טכנולוגיה ומערכות מידע
חטיבת הטמעת טכנולוגיות

הנחיות לתרגיל ארצי ל"למידה מרחוק" בשעת חירום בתכנית הניסיונית

התרגיל יכלול את הפעולות הבאות:

1. **נוכחות** - בדיקה נוכחות התלמידים המשתתפים בתרגיל [בטופס חכם](#).
2. **למידה** - ביצוע מטלת למידה מתוקשבת או פעילות ווירטואלית שהמורים ינגישו לתלמידים במרחב מקוון והתלמידים יבצעו את מטלת הלמידה ויגישו למורה באותו מרחב מקוון (לדוגמה: מרחב כיתתי באתר הבית ספרי או סביבות ענן מודל, גוגל ו/או מיקרוסופט, מערכת ניהול בית ספרית, צפייה בשידור אקדמיה ברשת וניהול דיון ומשימה מתוך אתר ספק תוכן).
3. **תלמידי חט"ב במחוז דרום** – [כניסה לפורטל תלמידים וביצוע משימה](#).
3. **תקשורת** - ביצוע שיח מקוון בין המורים לתלמידים.

היערכות לתרגיל ופעולות ההכנה הנדרשות מבעלי התפקידים בבית הספר

עם קבלת נוהל זה, על מנהל בית ספר לוודא את ביצוע הפעולות הבאות:

- א. הנחיית צוותי ההוראה להיערכות לתרגיל "למידה מרחוק" בחירום, על פי המתווה המפורט במסמך.
- ב. בדיקת קיום והכרת סיסמת הזדהות אחידה אצל כל תלמידי בית הספר לצורך התחברות למרחבי הלמידה ברשת.
- ג. בדיקת אפשרות קבלת הקישור [לטופס החכם](#) של כל מחנכי הכיתות ממערכות משרד החינוך באמצעות SMS.
- העברת פרטי מחנכים שאין להם יכולת לקבל SMS במכשיר הטלפון לרפרנט למידה מרחוק בחירום המחוזי.
- ד. סיוע והדרכה של רכז התקשוב והרכז הפדגוגי לצוות המורים בבחירת תשתית ומרחב למידה מקוון בו יתקיים השיח ובו תוצג ותוגש המטלה המתוקשבת בהתאם לשכבת הגיל.
- ה. בחירת מטלה מתוקשבת על ידי המורים מתוך מגוון האפשרויות הקיימות והפניית התלמידים לפעול בסביבת ענן המוכרת להם ומלווה את הלמידה השוטפת ו/או הפניית התלמידים לשידורי אקדמיה ברשת המפורסמים [פורטל התלמידים](#).
ערוץ שידורי "אקדמיה ברשת" יהיה פתוח במהלך התרגיל (לפי מערכת השעות) וישדר שיעורים במקצוע אנגלית לתלמידי שכבות הגיל ג'-ד', ה'-ו', ז'-ח'.
בחט"ב במחוז דרום הכרות עם סביבת [התנסות בפורטל התלמידים](#).
להלן, [הדמיית "מסע מורה ותלמיד" בתכנית הניסיונית](#)
- ו. הצגת התרגיל לתלמידים - כל המורים המשתתפים בתרגיל יציגו לתלמידים את תרגיל ה"למידה מרחוק", יסבירו כיצד תתבצע ה"למידה מרחוק" ביום התרגיל, ומהן הפעולות הנדרשות מהם בשעות בהן מתקיים התרגיל. המורים יאפשרו לתלמידים לשאול שאלות כדי להשיג בצורה הטובה ביותר את מטרת התרגיל.
- ז. הפצת מכתב להורים – דוגמא בנספח 1 - [אגרת להורים](#).

משרד החינוך
מינהל תקשוב, טכנולוגיה ומערכות מידע
חטיבת הטמעת טכנולוגיות

הנחיות לביצוע התרגיל

תחילת התרגיל

בתחילת התרגיל, עם קבלת הודעת RSS במרחב המקוון:

- א. המורה יבדוק נוכחות וידווח בטופס החכם.
- ב. המורה ישלח הודעה לתלמידיו, בה יבקש מהם להיכנס למרחב הלמידה המקוון הנבחר (בדרכי ההתקשרות המופעלות בשגרה בבית הספר).
- ג. התלמידים יכנסו למרחב הלמידה המקוון ויבצעו את מטלת הלמידה המתוקשבת שנשלחה אליהם.
- ד. תלמידי חט"ב- מחוז דרום יכנסו [לפורטל התלמידים](#) באמצעות הזדהות אחידה ויבצעו משימה מתוקשבת שנבחרה עבורם.
- ה. לאחר ביצוע המשימה, המורה יקיים שיח מקוון ו/או ינהל דיון עם התלמידים על הפעילות המתוקשבת שניתנה להם.

סיום התרגיל

בסיום התרגיל לאחר השלמת המשימה, יבוצעו הפעולות הבאות:

המורה ידווח למנהל בית הספר על מספר התלמידים איתם יצר קשר, ומי מהם ביצע או לא ביצע את המשימה המתוקשבת.

מנהל בית הספר ידווח על ביצוע התרגיל בבית ספרו באמצעות [טופס "דיווח על ביצוע התרגיל"](#).

בחט"ב דרום הנתונים עוברים באופן אוטומטי ואין צורך לבצע שלבים אלו.

משרד החינוך
מינהל תקשוב, טכנולוגיה ומערכות מידע
חטיבת הטמעת טכנולוגיות

מועדי הפעלת התרגיל בבתי הספר במתכונת הניסיונית (פיילוט) - טופס

מחוזות דרום	מחוזות צפון, התיישבותי ומנח"י	מחוזות חיפה, חרדי וירושלים	מחוזות מרכז ות"א	תאריך	יום
		1. נוכחות	1. נוכחות	01.03.20	א'
שבתון יום בחירות				02.03.20	ב'
	1. נוכחות			03.03.20	ג'
1. נוכחות				04.03.20	ד'
				05.03.20	ה'

מערכת הלמידה מרחוק בתרגיל לבתי הספר בפיילוט

מחוזות דרום	מחוזות צפון, התיישבותי ומנח"י	מחוזות חיפה, חרדי וירושלים	מחוזות מרכז ות"א	תאריך	יום
			למידה בבחירה חופשית	01.03.20	א'
שבתון יום בחירות				02.03.20	ב'
		למידה בבחירה חופשית		03.03.20	ג'
	למידה בבחירה חופשית			04.03.20	ד'
2. <u>למידה</u> חט"ב דרום				05.03.20	ה'

משרד החינוך
מינהל תקשוב, טכנולוגיה ומערכות מידע
חטיבת הטמעת טכנולוגיות

תרשים הנחיות: הפעלת תרגיל "למידה מרחוק" בחירום

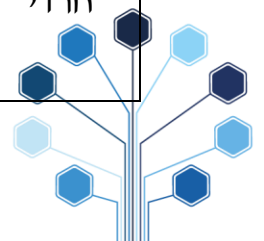
משרד החינוך
מינהל תקשוב, טכנולוגיה ומערכות מידע
חטיבת הטמעת טכנולוגיות

בעלי תפקידים במטה

שם	תפקיד	טלפון	מייל
קובי רפאלי	מנהל חטיבת הטמעת טכנולוגיות	073-3936666	kobire@education.gov.il
רונית אלוש	ממונה ארצית על התקשוב	073-3936665	ronital@education.gov.il
רונית דבוש	מנהלת תחום למידה מרחוק	050-3133438	ronitsay@education.gov.il

בעלי תפקידים במחוזות

מחוז	שם מפקח / ממונה תקשוב	שם רפרנט/ית	טלפון רפרנט/ית	מייל רפרנט/ית
צפון	משה חיימוביץ'	עינת לייקין	054-9192942	eynatle@education.gov.il
		סאטי חלילה	050-7427373	satykh@education.gov.il
	אכרם איברהים	הפיקוח על הדרוזים והצ'רקסים	050-6289266	ibrahimak@education.gov.il
מרכז	אורית טאטי	נטלי סמיפור	052-5522576	Natalies@bachar.org.il
התיישבותי	יהושע צדוק	סימה הנדריקסון	050-7303822	simmah@hityash.org
תל אביב	יעל ירון	ליאור בן בשט	054-7602067	likobb@gmail.com
חיפה	נעמי שרוני	סוהא זחלקה	050-6840946	zsuha.design@gmail.com
ירושלים	ענת סגל	תמר הר שושנים	050-4304806	tamarharsho@gmail.com
מנח"י	אתי רוזן	נועה מזרחי	052-3590102	gidnoa@gmail.com
דרום	שני ברזי	מירי אוריאל	054-4760300	miriur@education.gov.il
חרדי	נעמי שי	רותי פרץ	052-7681650	ruthype@education.gov.il
		אסתי גולן	055-8868132	estigolan.kb@gmail.com

נספח 1 - אגרת להורים

להורים שלום רב,

הנדון: תרגיל "למידה מרחוק" בשעת חירום לשנת תש"ף

תרגיל התגוננות ארצי במוסדות החינוך יערך בתחילת חודש מרץ 2020. כחלק מהיערכות לשעת חירום יתקיים תרגיל "למידה מרחוק", במהלכו יפעלו התלמידים מבית הספר או מהבית החל מתום יום הלימודים ועד השעה 20:00 באותו היום.

תרגיל "למידה מרחוק" יופעל ביום _____ (נא להשלים מתוך הטבלה את התאריך שבית ספרך אמור לתרגל).

השנה, בית ספרנו נבחר להשתתף במתכונת ניסיונית. במסגרת הפיילוט יבדקו המחנכים נוכחות כפי שהיא נבדקת בחירום אמיתי. קיימת חשיבות גדולה בשיתוף הפעולה שלכם ובמתן תשובות אמתיות ומדויקות למחנך. בנוסף לבדיקת הנוכחות המלאה נקיים למידה מרחוק שתאפשר למורים ולתלמידים, לשמור על שגרת לימודים גם בשעת חירום.

השימוש בסביבה מקוונת בכלל ו"למידה מרחוק" בפרט בשגרה כמו גם בחירום, מהווים תחליף נוסף למסגרת הפעילות הלימודית, כאשר התלמידים ו/או המורים אינם יכולים להגיע פיזית לבית הספר. למידה מרחוק תאפשר למורים לקיים שיגרת הוראה מבית הספר, מהבית, או ממרחב הוראה מיוחד, כאשר התלמידים לומדים בביתם ושומרים על קשר באמצעות רשת האינטרנט או הטלפון.

במהלך התרגיל יתנסו התלמידים במספר דרכי "למידה מרחוק":

1. ביצוע פעילות מתוקשבת ממגוון פעילויות שנבחרו ע"י מחנך/מורה מקצועי. ו/או השתתפות בשידורים מקוונים בשידור חי, באנגלית בהתאם לשכבת הגיל.

2. קיום שיח מקוון עם המחנך בפורום מקוון או באמצעות תוכנת מסרים מידיים.

חשוב להתנסות בסביבות ובמרחבי הלמידה הבית ספריים ולהכירם מבעוד מועד, שכן תרגול והיכרות בשגרה מהווים בסיס להתנהלות בעת חירום.

נוקיר שיתוף פעולה וסיוע לילדכם בהצלחת התרגיל.

בברכה,

מנהל/ת בית הספר

(אנו ממליצים שכל מנהל ינסח את המכתב בהתאם למתווה המתאים לשלב הגיל של בית הספר, ויוסיף את שמו, חתימתו וסמל בית הספר).

משרד החינוך
מינהל תקשוב, טכנולוגיה ומערכות מידע
חטיבת הטמעת טכנולוגיות

נספח 2 – הנחיות לפעולה במצב חירום אמת

במצב חירום אמת יש לפעול בהתאם להנחיות הרשומות מטה :

1. להישמע להנחיות פיקוד העורף ואגף ביטחון ושעת חירום.
2. להעביר הודעה למורים ולתלמידים על הכרזת "שעת חירום".
3. מחנכים ומנהלות גן :

ביום הראשון לחירום - מתחילים בצעד ראשון- בדיקת נוכחות מקוונת.

ביום השני לחירום – בדיקת נוכחות וביצוע פעילויות הפגה וכן ניתן להפנות למשימות לימודיים של ספקי התוכן הנפתחות לתלמידים.

ביום השלישי לחירום- בדיקת נוכחות והפניית התלמידים למערכת למידה מרחוק בחירום :

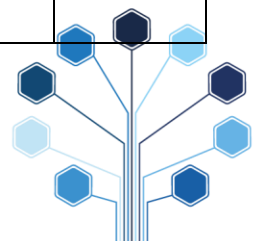
- תלמידים - פורטל תלמידים – מערכת שיעורים ללמידה לפי שכבת גיל
- הורים - פורטל הורים – מערכת שיעורים לילדים לפי שכבת גיל
- רשויות ובעליות - פורטל בעליות- נוהל חירום אמת ונוהל תרגיל

נספח 3- הפעלת התרגיל במתווה ניסיוני במערכות ללמידה מרחוק

מהלך התרגיל	קהל יעד	אחריות	הפעולה הנדרשת
שלב היערכות	בתי ספר בפייילוט	מטה- מחוז	<ul style="list-style-type: none"> הכנת מורי הפייילוט למתווה החדש של התרגיל. שליחת קישור לשאלון למחנכי בית הספר בהודעת SMS ביום התרגיל.
	בתי ספר בפייילוט	מנהל, רכז תקשוב, רכז בטחון וצוות המורים	<ul style="list-style-type: none"> בדיקת הזדהות אחידה ופתרון בעיות סיסמאות באמצעות המוקד. הסבר לתלמידים על המתכונת החדשה וחשיבות שת"פ שלהם בבדיקת הנוכחות, ניתן לפתוח קבוצת קשר כיתתית ייעודית "תרגיל" או "חירום" (הורים ותלמידים +מורה) בתכנת מסרים מיידית כגון וואטס-אפ. לשאילת שאלות ומילוי טופסי החובה ומעקב אחר ביצוע המשימות שליחת אגרת להורים
שלב ההפעלה	חט"ב דרום	מנהל, רכז תקשוב, בטחון וצוות המורים	<p>בנוסף לפעולות שלעיל, הכרות והתנסות בכניסה לפורטל תלמידים בבדיקת ההזדהות האחידה, רישום וקבלת סיסמאות מתאימות</p>
	בתי הספר בפייילוט	צוות המורים	<p>נוכחות - יצירת קשר ביום הראשון לתרגיל לפי הפירוט בטבלה, יצירת קשר עם התלמידים ומילוי טופס חכם (יש למלא בשעות אחר הצהרים בין השעות 15:00-18:30)</p>
סיום תרגיל	בתי ספר בפייילוט	צוות מורים ותלמידים	<p>התלמידים מבצעים פעילות לימודית שהמחנך/מורה הקצה להם.</p> <p>שימו לב - יש לדווח למנהל בית הספר על ביצוע הלמידה חט"ב דרום - כניסה לפורטל תלמידים וביצוע המשימה שהוקצתה.</p> <p>חט"ב דרום אין צורך לדווח על הלמידה, הנתונים ימצאו במערכות המשרד לאחר כניסת התלמידים וביצוע המטלה.</p>
	בתי ספר בפייילוט	מנהל, רכז, צוות מורים	<ul style="list-style-type: none"> דיווח מנהל בית הספר בפייילוט טופס חכם על ביצוע למידה מרחוק בטופס דיווח. חט"ב דרום בלבד- הוצאת דוח נתוני ביצוע משימה ממערכות המשרד. קבלת נתוני נוכחות התלמידים ממערכות המשרד. השתתפות בבקרה על התהליך ע"י סקר של טלדור.

משרד החינוך
מינהל תקשוב, טכנולוגיה ומערכות מידע
חטיבת הטמעת טכנולוגיות

נספח 4 - מסגרת ניסיונית (פיילוט) חטיבות ביניים מחוז דרום בלבד סביבת למידה לתלמיד

מנהלים ומורים יקרים,

כחלק מההיערכות לשעת חירום ובמסגרת תרגיל למידה מרחוק בחירום, ומתוך התנסות בחירום והפקת הלקחים, הוחלט לשנות את אופי התרגיל ולהתאימו לחירום אמת. לשם כך, הקמנו סביבה בפורטל תלמידים, בה יוכלו התלמידים ללמוד תכנים רבים, שאינם קשורים ישירות לתכנית הלימודים הבית ספרית ולמורים הישירים שלהם. תכנים אלו נבחרו בקפידה ע"י מפקחי תחומי הדעת. בשלב זה, קיימים רק תכנים המיועדים לתרגיל. נבקשכם להכין את התלמידים, להכיר להם את סביבת פורטל התלמידים ואת ההנחיות לביצוע המשימה בתרגיל למידה מרחוק בחירום בשנה"ל תש"ף. במידה והפיילוט יצליח הוא יורחב ובעתיד תוכלו להקצות בסביבה משימות אישיות לתלמידים.

לידיעתכם, את תוצאות ביצוע המשימה בתרגיל זה, תקבלו במרחב הפדגוגי לאחר הכניסה באמצעות סיסמת הזדהות אחידה של משרד החינוך.

בברכת שלום ובטחון,

חטיבת הטמעת טכנולוגיות

מנהל תקשוב, טכנולוגיה ומערכות מידע

[לביצוע משימת למידה ייעודית בפורטל תלמידים](#)

משרד החינוך
מינהל תקשוב, טכנולוגיה ומערכות מידע
חטיבת הטמעת טכנולוגיות

נספח 5- חוויות מסע המורה והתלמיד בפיילוט חט"ב מחוז דרום

נקודת מבט - מורה:

נקודת מבט - תלמיד:

נספח 6 - דיווח בטופס חכם

בשעת חירום אמת, אנו זקוקים למידע מדויק, מהיר וזמין על אודות מיקום התלמידים וביטחונם.

לשם כך יצרנו טופס חכם ומאובטח לבדיקת נוכחות בשע"ח. לבדיקת יעילות הטופס, מורכבותו ובהירותו למחנכים, נבחרו 9 בתי ספר, אחד מכל מחוז תקשוב, לביצוע ההתנסות בטופס.

מטרת הטופס לפי קהלי היעד:

מורה:

1. המורה יקיים שיח עם תלמידיו מכל מקום ובכל זמן ללא תלות במיקום פיזי.
2. למורה תהיה יכולת לדעת היכן תלמידיו ומה מצבם.
3. למורה תהיה יכולת לשלוח צוותי טיפול וסיוע.
4. למורה תינתן יכולת להקצות משימות לתלמידיו ולנהל מעקב אחר הלמידה.

תלמיד:

1. התלמיד ידע כי המחנך מתעדכן בשלמו.
2. התלמיד יכול לנהל שיח עם המחנך מכל מקום.
3. התלמיד יוכל לקבל עזרה וסיוע נפשי במידה ויצטרך.
4. התלמיד יוכל לבחור ללמוד מתוך היצע גדול המופנה אליו ומותאם לו.

הורה:

1. יודע כי המחנך (משרד החינוך) מתעניין ומתעדכן בשלום ילדיו.
2. יודע כי יוכל לקבל סיוע נפשי במידה ויצטרך.
3. יודע כי ילדיו יכולים להתקדם בלמידה ללא תלות בכיתה.
4. יודע כי המחנך עוקב אחר הלמידה.

